

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Høringsinstanser i følge liste

Deres ref

Vår ref
201003502-/LFO

Dato
17. august 2010

Høringsbrev - forslag til revidert forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon (rettighetsforskriften)

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet sender med dette på høring forslag til revidert forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon (rettighetsforskriften). Høringsnotatet følger vedlagt.

Barnevernloven § 5-9 omhandler rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon. Nærmere presiseringer er fastsatt i rettighetsforskriften. Forskriften inneholder bestemmelser som ivaretar den enkelte beboers personlige integritet og rettsikkerhet under institusjonsoppholdet. Videre inneholder den bestemmelser om hvilke tvangstiltak institusjonen kan benytte overfor beboerne.

Menneskerettighetene, herunder Den europeiske menneskerettskonvensjon og FNs barnekonvensjon, gir rettigheter til barn plassert på institusjon og setter rammer for bruk av tvang. Barnevernloven og forskriftene til loven er basert på dette.

Departementet har gjennom flere år mottatt innspill fra ulike aktører angående rettighetsforskriften. Disse innspill har vært en viktig del av underlaget for arbeidet. Vi er kjent med at barn som plasseres på barneverninstitusjoner både har større og mer omfattende atferdsproblemer og rusproblemer enn tidligere. I tillegg byr den samfunnsmessige utviklingen på nye utfordringer i å begrense ungdommers kontakt med nettverk som kan fremme negativ utvikling.

Med bakgrunn i ovenstående har departementet gjennomgått rettighetsforskriften med sikte på mulige forbedringer og presiseringer. Departementet foreslår i høringsnotatet

ikke i særlig grad å utvide adgangen til å bruke tvang, da det etter vår oppfatning allerede finnes hjemler som dekker de aktuelle situasjoner. Vi har imidlertid sett et klart behov for å tydeliggjøre den adgangen til bruk av tvang som allerede følger av gjeldende rett. En sentral del av høringsnotatet tar derfor sikte på å definere hvor grensen går mellom beboerens rett til personlig integritet og de ansattes adgang til å sette inn tiltak som begrenser denne retten. I den forbindelse søker vi å redegjøre hva som ligger i institusjonens ansvar for å gi beboerne forsvarlig omsorg. Det har vært viktig å drøfte hvilke begrensninger som kan settes ut fra omsorgsansvaret, i motsetning til de mer inngripende tvangstiltak som krever en særskilt hjemmel i forskriften.

I tillegg til å presisere gjeldende rett har vi foreslått noen materielle endringer. Vi har blant annet forslag om å utvide bestemmelsen om begrensninger i retten til telefonkontakt og lignende til å gjelde alle elektroniske kommunikasjonsmidler. Vi foreslår også å fjerne dagens adgang til å nekte beboerne å ta med seg mobiltelefon, samtidig som vi presiserer adgangen til å inndra elektroniske kommunikasjonsmidler som brukes i strid med fastsatte begrensninger.

Videre foreslår departementet å utvide bestemmelsen som gjelder bevegelsesbegrensninger for atferdsplasserte, slik at det også kan fastsettes begrensninger i adgangen til å bevege seg fritt innenfor institusjonen, dersom det er nødvendig ut fra formålet med plasseringen.

Når det gjelder urinprøver har departementet et forslag om at alle beboere, uavhengig av plasseringsgrunnlag, skal få mulighet til å samtykke til urinprøvetaking.

Vi forslår også å utvide adgangen til å foreta kroppsvitasjon og ransaking til å gjelde når institusjonen har begrunnet mistanke om at beboer oppbevarer tyvegods, skadelige medikamenter og brukerutstyr.

Redegjørelsen, presiseringen og forslagene innebærer viktige verdivalg, og temaet rettigheter og bruk av tvang i barneverninstitusjoner byr på mange vanskelige problemstillinger og avveininger. Høringsinstansenes tilbakemeldinger vil derfor være svært viktige for departementets oppfølging av høringsnotatet. Vi ber om høringsinstansens syn på de presiseringer og endringer vi har foreslått i høringsnotatet.

Høringsfristen er 15. november 2010.

Liste over høringsinstansene følger vedlagt. Høringsinstansene bes selv å forelegge forslaget for eventuelle etater, organer og relevante aktører.

Høringsuttalelsene sendes til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Barne- og ungdomsavdelingen, postboks 8036 Dep., 0030 OSLO.

Høringsnotatet er også å finne på departementets hjemmeside på www.regjeringen.no, under overskriften Dokumenter og underoverskriften Høringer.

Med hilsen

Tone G. Smith (e.f.)

Mette K. Solum